

STAVOVI ODGOJITELJA O DJEČJIM TJELESNIM AKTIVNOSTIMA

Ivica Iveković
Virovitica, Hrvatska

Sažetak:

Cilj istraživanja je bio ispitati razlikuju li se stavovi odgojitelja s obzirom na njihovo mjesto zaposlenja, tj. rada, dob, dužinu radnog iskustva i jesu li ili nisu imali ozljedu prema tjelesnim aktivnostima djece. U istraživanju je sudjelovao 61 odgojitelj (60 Ž, 1 M; $M=43$, $SD=11,027$).

Faktorskom analizom izdvojena su dva faktora – tjelesne aktivnosti na manjim visinama (u ravni s tlom pa do 45 cm visine) i tjelesne aktivnosti na većim visinama (na visini višoj od 45 cm). Odgojitelji zaposleni u vrtiću u središtu županije imaju značajno pozitivniji cjelokupan stav prema tjelesnim aktivnostima, ali i prema aktivnostima koje djeca provode na manjim visinama od odgojitelja koji su zaposleni u vrtićima izvan središta županije. Odgojitelji s više radnog iskustva imaju značajno pozitivniji cjelokupan stav prema tjelesnim aktivnostima, ali i prema aktivnostima koje djeca provode na manjim visinama od odgojitelja s manje radnog iskustva. Zaključno, kod zaposlenih odgojitelja njihova dob te jesu li ili nisu imali iskustvo vlastite ozljede značajno ne utječe na razlikovanje njihovih stavova prema tjelesnim aktivnostima djece. Na razlikovanje stavova odgojitelja prema tjelesnim aktivnostima djece može značajno utjecati dužina radnog iskustva i mjesto njihovog zaposlenja, odnosno jesu li zaposleni u vrtiću u gradu koji je glavno središte županije ili su zaposleni u vrtiću u nekom manjem mjestu.

Ključne riječi: djeca predškolske dobi; fizička aktivnost; usporedba stavova; ustanove predškolskog odgoja; pravila ponašanja.

Uvod

Stručno usavršavanje odgojitelja

Predškolsko dijete treba zadovoljiti osnovnu ljudsku potrebu za zdravim mentalnim i tjelesnim rastom i razvojem, uključujući kretanje kao jednu od najvažnijih potreba (Prskalo, Horvat i Hraski, 2013). S obzirom da tako mala djeca nisu još uvijek neovisna, u zadovoljavanju te potrebe najvažnija je uloga roditelja i predškolskih odgojitelja (Blažević i sur., 2012. prema Prskalo i sur., 2013). Dakle, o odgojiteljevim stručnim kompetencijama, osobinama ličnosti, postupcima, vrijednostima, stavovima, uvjerenjima, pedagoškoj kulturi, stilovima odgojne interakcije, shvaćanju i pripremanju poticajnog okruženja za učenje i dr. u velikoj mjeri ovisi koliko će, kada i kako dijete zadovoljiti svoje razvojne i individualne potrebe (Petrović-Sočo, Miljević-Ridički i Šarić, 2013).

Prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje [NKRPOO] (2014) profesionalni razvoj odgojitelja treba rezultirati ne samo pomacima u znanju nego i promjenama u njegovim uvjerenjima i djelovanju. Zbog toga su razloga primjereniji oni oblici profesionalnog usavršavanja koji imaju ne samo informacijski nego i transformacijski potencijal, tj. oni koji imaju istraživačka obilježja i omogućuju propitivanje uvjerenja, iskustava i svakidašnje prakse odgojitelja (NKRPOO, 2014). Ako odgojitelj ne ulaže u svoj profesionalni razvoj, ali i ako

se oslanjanja na svoje osjećaje (prvenstveno se misli na strah prema ozljedi djeteta), to može dovesti do stvaranja neutemeljenih stavova (Iveković, 2017a). Uvjerenja i stavovi prema tjelesnim aktivnostima djece filtriraju znanje i upravljaju ponašanjem odgojitelja pa do unapređenja prakse neće doći ako to nije povezano s propitivanjem i mijenjanjem uvjerenja i stavova te cjelokupne odgojne filozofije odgojitelja (NKRPOO, 2014) s obzirom na tjelesne aktivnosti djece. Stavovi prema tjelesnim aktivnostima ne mogu se mijenjati, a da se o njima ne promišlja i ne preispituje ih se u svakodnevnom životu i radu (Iveković, 2017a).

Stavovi odgojitelja prema tjelesnim aktivnostima djece

Olesen, Kristensen, Korsholm i Froberg (2013) smatraju da općenito postoji niska razina interakcije između djece i odgojitelja tijekom igre vani na otvorenom. Vrlo vjerojatno je da se odgojitelji neće priključiti tjelesnim aktivnostima koje dijete provodi kada je vani nego će to vrijeme uglavnom iskoristiti za razgovor s drugim odgojiteljima, promatrajući/nadgledajući igru sjedeći ili stojeći na mjestu (Cardon, Van Cauwenberghe, Labarque, Haerens i De Bourdeaudhuij, 2008; Soini i sur., 2014). Davies (1997) je uočio da su odgojitelji rijetko viđeni da sudjeluju u dječjim aktivnostima na otvorenom, a njihovo je sudjelovanje uglavnom bilo ograničeno postavljanjem opreme, rješavanjem sporova među djecom i održavanjem sigurnosti. Stresna priroda rada s malom djecom u predškolskim ustanovama može dovesti do toga da odgojitelji vanjski prostor koriste za svoju osobnu relaksaciju dok se djeca slobodno igraju (Gelenter, 1988 prema Davies, 1997). Istraživanjem koje su u Švedskoj proveli Sandberg i Pramling-Samuelsson (2005) utvrđeno je da ženski odgojitelji nemaju volju za igrom, odnosno ne sudjeluju u dječjoj igri jer je igra nešto što pokušavaju izbjeći te prema Cosco (2006) nastoje ostati na dovoljnoj udaljenosti. Odgojiteljice stoje u blizini i slušaju što djeca govore. Motiv je za ovakvo ponašanje, kako su tvrdile odgojiteljice u istom istraživanju, taj što zatvorena djeca postaju otvorenija i slobodnija kada odrasli ne sudjeluju u igri. Međutim, kod odgojitelja je prisutan paradoks jer misle da se danas djeca teško sama aktiviraju bez vođenja odraslih, a oni sami ne sudjeluju u dječjoj igri (Sandberg i Pramling-Samuelsson, 2005). Dakle, odgojitelji dominantno percipiraju vanjski prostor, odnosno igru na otvorenom, kao nešto što ne treba biti strukturirane prirode. Odgojitelji se vrlo vjerojatno vode koncepcijom da funkcija igre na otvorenom treba biti utemeljena na postavkama zabave, uživanja i slobodne igre. Vjerojatno je da stav odgojitelja o minimalnom uključivanju u aktivnosti s djecom kada su vani reflektira njihov pogled na vanjski prostor kao manje važan kontekst za razvoj nego što su to unutarjni prostori (Davies, 1997). Direktno uključivanje odgojitelja u tjelesne aktivnosti koje dijete provodi, predstavlja uvjetovanu potporu – zajedničko izvođenje aktivnosti - koja je dio materijalne kategorije socijalne potpore. Takva uvjetovana potpora odgojitelja djetetu ima izravan učinak na razinu djetetove igre i fizičke aktivnosti (Chakravarthi, 2009) te predstavlja održiv način kojim se povećava tjelesna aktivnost. Ako odgojitelji nisu spremni poticati različite tjelesne aktivnosti - zdrava ponašanja - osobnim primjerom ili barem ohrabivanjem djeteta, oni najvjerojatnije neće redovito implementirati tjelesne aktivnosti (Park i sur., 2007. prema Brown, Googe, McIver i Rathel, 2009) u svoj svakodnevni rad. Beets, Cardinal i Alderman (2010) imaju suprotno stajalište te navode da odgojitelji ne trebaju nužno biti aktivni kako bi bili utjecajni, jer je i gledanje (promatranje) povezano s aktivnošću, zato što se smatra da gledanje služi kao važno podupiruće ponašanje tijekom početnog razvoja i stjecanja aktivnih oblika ponašanja.

Odgojitelji su prve osobe koje upoznaju dijete s organiziranim tjelesnim vježbanjem te će njihovi stavovi imati znatan utjecaj na djetetove stavove (Prskalo i sur., 2013). S obzirom da djeca provode dosta vremena u vrtiću, stav odgojitelja prema tjelesnoj aktivnosti može biti važan (Benham-Deal, 1993. prema Hands, Parker i Larkin, 2002). Stavovi odgojitelja u nekoj mjeri djeluju na ponašanje kao model u svakodnevnom radu s djecom (Petrović-Sočo i sur., 2013). Odgojitelji su ti koji kod djece trebaju ohrabrivati i sačuvati pozitivne stavove prema tjelesnim aktivnostima. Ako odgojitelji nemaju pozitivan stav prema tjelesnim aktivnostima, oni neće percipirati tjelesne aktivnosti kao prihvatljive i izvedive. Djeca provedu i do 5 godina u

predškolskoj ustanovi prije nego što krenu u školu. To je dugo razdoblje u kojem je vrlo važna uloga modela-odgojitelja kojeg djeca imaju pored sebe i koji svojim stavovima prema tjelesnoj aktivnosti utječe na njih. Spoznaja da je dijete odmah po rođenju disponirano za učenje, da je sposobno primati utjecaje iz okoline i reagirati na njih te da oni uvjetuju njegov kasniji razvoj, nalaže propitivanje kvalitete tih utjecaja (Petrović-Sočo i sur., 2013) i njihovih stavova. Kakvi će oni biti ovisi o kvalitetama odgojitelja kao modela koji pružaju djeci u svakodnevnom zajedničkom življenju i učenju u institucijskome kontekstu (Petrović-Sočo i sur., 2013).

U istraživanju Petrović-Sočo i sur. (2013) utvrđeno je da se stavovi odgojitelja i studenata učiteljskih fakulteta značajno razlikuju u procjeni važnosti svakodnevnih tjelesnih aktivnosti, s time da je prema istim autorima procjena zaposlenih odgojitelja veća od procjena studenata. Iz prethodnog se uočava da odgojitelji koji imaju radnog iskustva uviđaju veću važnost svakodnevnih tjelesnih aktivnosti od budućih odgojitelja koji još nemaju radnog iskustva. Moguće je da i među odgojiteljima različite dužine radnog iskustva postoji određena značajna razlika u stavu prema tjelesnim aktivnostima jer odgojitelji koji su duže zaposleni vjerojatno imaju više praktičnog i teorijskog znanja, što bi moglo utjecati na njihov pozitivniji stav prema tjelesnim aktivnostima djece. Prethodno navedena pretpostavka mogla bi vrijediti i kod starijih i mlađih odgojitelja. Stariji odgojitelji bi možda mogli imati pozitivniji cjelokupan stav prema tjelesnim aktivnostima djece od mlađih odgojitelja, jer vjerojatno posjeduju više praktičnog i teorijskog znanja od mlađih odgojitelja. Na stavove odgojitelja prema tjelesnim aktivnostima moglo bi utjecati i osobno iskustvo ozljede (npr. prijelom, iščašenje, uganuće). Moguće je da će oni odgojitelji koji su doživjeli određenu ozljedu osjećati veći strah kada djeca provode tjelesne aktivnosti od onih odgojitelja koji nisu imali ozljedu, jer znaju kakva bi se ozljeda mogla dogoditi, kakvu traumu (fizičku ili psihičku) može izazvati, ali i što je najvažnije koje su kasnije moguće posljedice zadobivene ozljede. Zbog straha bi odgojitelji koji su doživjeli određenu ozljedu, mogli postavljati veća ograničenja djeci u provođenju tjelesnih aktivnosti, odnosno mogli bi imati općenito negativniji stav prema tjelesnim aktivnostima djece od odgojitelja koji nisu doživjeli nikakvu ozljedu.

Ovaj izvještaj proizašao je iz prethodno provedenog istraživanja (Iveković, 2017a) kojim se željelo utvrditi postoje li razlike između stavova odgojitelja i roditelja prema igri i fizičkoj aktivnosti djece rane i predškolske dobi. U ovom izvještaju središte zanimanja usmjereno je samo na analizu stavova odgojitelja prema tjelesnim aktivnostima djece i to s obzirom na mjesto zaposlenja, tj. rada, dob, dužinu radnog iskustva te osobnog iskustva ozljede. Na temelju postavljenog cilja željele su se ispitati sljedeće hipoteze:

- H1 Očekuje se da se neće utvrditi postojanje statistički značajne razlike u stavu prema tjelesnim aktivnostima djece između odgojitelja koji su zaposleni u vrtićima u središtu i izvan središta županije.*
- H2 Očekuje se da će se utvrditi postojanje statistički značajne razlike u stavu prema tjelesnim aktivnostima djece između mlađih i starijih odgojitelja.*
- H3 Očekuje se da će se utvrditi postojanje statistički značajne razlike u stavu prema tjelesnim aktivnostima djece između odgojitelja s više i manje radnog iskustva.*
- H4 Očekuje se da će se utvrditi postojanje statistički značajne razlike u stavu prema tjelesnim aktivnostima djece između odgojitelja koji su imali i koji nisu imali ozljedu.*

METODE

Ispitanici

U istraživanju su bili uključeni odgojitelji iz pet vrtića s područja Virovitičko-podravske županije (tablica 1.). Sudjelovao je 61 odgojitelj (60 Ž, 1 M) prosječne dobi 43 godine

(SD=11,027; min=22; max=62) i s prosječnim radnim iskustvom 18,8 godina (SD=12,800; min=0, max= 41). Od odgojitelja koji su imali ozljedu njih 36,1% (N=22) je imalo jednu, 8,2% (N=5) dvije i 4,9% (N=3) tri ozljede. Od onih koji su imali ozljedu njih 12 (40%) imalo je prijelom kosti, 10 (33.3%) iščašenje ili uganuće zgloba, a preostalih 8 (26.7%) imalo je kombinaciju dviju i više ozljeda.

Tablica 1. Frekvencije odgojitelja unutar pojedinog vrtića s područja Virovitičko-podravske županije

PREDŠKOLSKA USTANOVA	ODGOJITELJI	
	N	%
DV CVRČAK VIROVITICA	36	59%
DV POTOČNICA PITOMAČA	14	23%
DV PALČIĆ ORAHOVICA	8	13.1%
DV SUNCOKRET SLATINA	2	3.3%
DV IGK ZDENCI	1	1.6%
Ukupno	61	100%

Uzorak varijabli

U istraživanju se koristio anketni upitnik Iveković (2017a) u kojem se koristila Likertova skala od 5 stupnjeva, a redom se odnosila na: 1- *potpuno netočno* i 5 – *potpuno točno*. Izvorni upitnik sastojao se od 36 čestica, a za potrebe ovog istraživanja koristilo se njih 16, koje su se odnosile na tjelesne aktivnosti djece - puzanje, trčanje, penjanje, skakanje i hodanje.

Od sociodemografskih podataka odgojitelji su upisivali kojeg su spola i dobi, godine radnog iskustva te je su li imale određenu ozljedu (prijelom kosti, iščašenje zgloba, uganuće zgloba) ili nisu.

Metode obrade podataka

Provedena je faktorska analiza, Keiser-Meyer-Olkin test ($,790$) i Bartlettov test sferičnosti ($\chi^2=371.320$, $df=120$, $p=,000$) na 16 čestica upitnika koje su korištene u radu Iveković (2017a). Na svakom novom skupu čestica izračunat je Cronbachov alpha koeficijent, provedena je deskriptivna statistika te Kolmogorov-Smirnovljevi test (tablica 2.). Koristila se MANOVA pri čemu je izračunata Wilks Lambda, F vrijednost, stupnjevi slobode (df), nivo značajnosti (p) i veličina utjecaja (parcijalni eta kvadrat). Koristio se t -test za nezavisne uzorke pri čemu je izračunata t vrijednost, stupnjevi slobode (df), nivo značajnosti (p) i eta kvadrat. Hi-kvadrat test (χ^2) koristio se za utvrđivanje statistički značajnih razlika frekvencija poduzoraka ispitanika, a Pearsonov koeficijent korelacije za utvrđivanje povezanosti između faktora.

Tablica 2. Parametri nova dva skupa čestica koje sačinjavaju faktor tjelesne aktivnosti na većim visinama i faktor tjelesne aktivnosti djece na manjim visinama

Faktori tjelesne aktivnosti djece	N	Min	Max	M	SD	KST (p)	Skew	Kurt	α
Na većim visinama (7 čestica)	61	19	35	28,10	4,49	,001	-,280	-,958	,823
Na manjim visinama (6 čestica)	61	10	30	21,23	4,57	,091	-,256	-,576	,780

Legenda: N= broj ispitanika, Min=minimalni rezultat, Max=maksimalni rezultat, M=srednja vrijednost, SD=standardna devijacija, KST=Kolmogorov-Smirnov test normalnosti, Skew=mjera asimetričnosti, Kurt=mjera spljoštenosti, α =Cronbachov alpha koeficijent

REZULTATI I RASPRAVA

Nakon provedene faktorske analize na 16 čestica za daljnju se analizu zadržalo 13 čestica iz kojih su izdvojena dva faktora – *tjelesne aktivnosti djece na većim visinama (na visini višoj od 45 cm)* i *tjelesne aktivnosti djece na manjim visinama (u ravnini s tlom pa do 45 cm visine)* koji su objasnili ukupno 45.8% ukupne varijance (tablica 3.). U tablici 2. prikazani su parametri nova dva skupa čestica koje sačinjavaju prethodno navedena dva faktora. Pearsonov koeficijent korelacije ($r=0,470$) pokazuje da postoji statistički značajna ($p=,000$) pozitivna povezanost srednje jakosti između dvaju faktora, odnosno stavova odgojitelja prema tjelesnim aktivnostima koje djeca provode na manjim visinama te stavova odgojitelja prema tjelesnim aktivnostima koje djeca provode na većim visinama. Što odgojitelji imaju pozitivniji stav prema tjelesnim aktivnostima koje djeca provode na manjim visinama (puzanje, trčanje, skakanje) imat će pozitivniji stav prema tjelesnim aktivnostima koje djeca provode na većim visinama (penjanje, saskoci, hodanje).

Tablica 3. Matrica faktora težina, korelacija čestica i faktora te komunaliteti

Čestice	Faktorske težine		Koeficijenti korelacije čestica i faktora		Komunalitet
	Faktor 1	Faktor 2	Faktor 1	Faktor 2	
Djetetu treba dopustiti da se samostalno popne i bez ičije pomoći spusti niz tobogan.	,741	,036	,752	,264	,566
Treba pustiti dijete da samostalno silazi s kreveta.	,736	-,207	,673	,020	,491
U redu je da se dijete samostalno penje po ljestvama kreveta na kat.	,704	,163	,754	,379	,592
Treba pustiti dijete da se samostalno penje na stolicu.	,663	-,038	,652	,165	,426
Djetetu treba dopustiti da se penje do vrha penjalice na igralištu ako ono to želi.	,653	,178	,708	,379	,530
Djetetu treba dopustiti da hoda po zidu visine 1 metar.	,627	,141	,671	,334	,468
Treba dopustiti djetetu da samostalno ili uz asistenciju saskače s visine od 50 cm.	,543	,300	,635	,466	,484
Treba pustiti dijete da samostalno puže po stepenicama uz nadzor.	,399	-,066	,378	,056	,147
Treba dopustiti djetetu da slobodno puže po dvorištu ili nekoj drugoj podlozi izvan kuće/stana.	-,179	,753	,052	,698	,516
Treba dopustiti djetetu da slobodno trči po kući/stanu.	-,173	,722	,049	,669	,475
Puštam dijete da skače sa stepenice.	,130	,719	,352	,760	,592
Dijete treba poticati da trči po različitim podlogama kako bi bilo što spretnije.	,024	,708	,241	,715	,512
Nije u redu da dijete skače po krevetu jer bi moglo pasti i ozlijediti se.	,146	,628	,339	,673	,473
Djetetu treba dopustiti da trči brzo niz kosinu.	,256	,584	,436	,663	,499
Držim dijete za ruku dok se penje i silazi niz stepenice i onda kada ono to ne traži.	,278	,489	,428	,574	,400
Treba dopustiti djetetu da slobodno puže po kući/stanu.	,005	,395	,126	,396	,157

Rotacija: direkt oblimin; metoda glavnih komponenta

Svi izračunati hi-kvadrat testovi različitih poduzoraka statistički su neznačajni što pokazuje da ne postoji statistički značajna razlika između frekvencija grupa unutar svakog pojedinog poduzorka (tablica 4.). U tablici 5. može se vidjeti da postoji statistički značajna razlika općeg stava prema tjelesnim aktivnostima djece kod odgojitelja zaposlenih u središtu i izvan središta Virovitičko-podravске županije (VPŽ) te kod odgojitelja s više i manje radnog iskustva.

Tablica 2. Vrijednosti opaženih frekvencija, očekivanih frekvencija, varijabilnosti unutar grupe (residual), hi-kvadrat testa (χ^2), stupnjeva slobode (*df*) i razine značajnosti (*p*) poduzoraka ispitanika

	Opažen N (%)	Očekivan N	Residual	χ^2	df	p
PREDŠKOLSKA USTONAVA ZAPOSLENJA ODGOJITELJA						
SREDIŠTE ŽUPANIJE	36 (59%)	30,5	5,5	1,984	1	,159
IZVAN SREDIŠTA ŽUPANIJE	25 (41%)	30,5	-5,5			
DOBNE KATEGORIJE ODGOJITELJA						
DO 45. GODINA	33 (54.1%)	30,5	2,5	0,410	1	,522
46. I VIŠE GODINA	28 (45.9%)	30,5	-2,5			
RADNO ISKUSTVO ODGOJITELJA						
DO 19. GODINA	33 (54.1%)	30,5	2,5	0,410	1	,522
VIŠE OD 20. GODINA	28 (45.9%)	30,5	-2,5			
ODGOJITELJI S OZLJEDAMA I BEZ NJIH						
BEZ OZLJEDA	31 (50.8%)	30,5	,5	0,016	1	,898
JEDNA I VIŠE OZLJEDA	30 (49.2%)	30,5	-,5			

Tablica 3. MANOVA - Rezultati razlika cjelokupnog stava prema tjelesnim aktivnostima djece različitih kategorija odgojitelja

Kategorije - odgojitelji	Wilks' Lambda	F	Error df	p	Parcijalni η^2
zaposleni u središtu vs izvan središta županije	,769	8,691	58	,000*	,231
mlađi vs stariji	,976	,706	58	,498	,024
manje vs više radnog iskustva	,899	3,251	58	,046*	,101
bez ozljede vs s jednom i više ozljeda	,993	,192	58	,826	,007

Legenda: p - razina značajnosti, *($p \leq 0,05$), η^2 - eta kvadrat

Stavovi odgojitelja zaposlenih u vrtićima u središtu i izvan središta županije

Utvrđeno je da postoji statistički značajna razlika između odgojitelja zaposlenih u središtu VPŽ ($s_{\text{ž}}$) i izvan središta županije ($is_{\text{ž}}$) u pogledu njihovog cjelokupnog stava prema tjelesnim aktivnostima djece sa srednjom veličinom utjecaja (parcijalni eta kvadrat=0,231) (tablica 5.). Prema tome, prva postavljena hipoteza se odbacuje te se može ustvrditi da postoji statistički značajna razlika u cjelokupnom stavu prema tjelesnim aktivnostima djece između odgojitelja zaposlenih u vrtiću u središtu i odgojitelja zaposlenih u vrtićima izvan središta VPŽ. Odgojitelji zaposleni u središtu županije ($M_{s_{\text{ž}}}=51.44$, $SD_{s_{\text{ž}}}=7.109$) imaju značajno pozitivniji stav prema tjelesnim aktivnostima djece nego odgojitelji zaposleni u vrtićima izvan središta županije ($M_{is_{\text{ž}}}=46.28$, $SD_{is_{\text{ž}}}=7.781$), a to bi moglo značiti da će odgojitelji zaposleni u središtu županije u svakodnevnom radu djeci više dopuštati provedbu tjelesnih aktivnosti, bez obzira u kojem se okruženju provode od odgojitelja zaposlenih izvan središta županije. S obzirom da odgojitelji zaposleni u vrtiću u središtu županije imaju pozitivniji stav, vrlo je vjerojatno da će djeca koja pohađaju vrtiće u središtu županije biti i fizički aktivnija od djece koja pohađaju vrtiće izvan

središta jer će dobivati više poticaja, slobode i ohrabivanja od odgojitelja u provođenju tjelesnih aktivnosti. Park i sur. (2007. prema Brown, Googe, McIver i Rathel, 2009) navode da odgojitelji koji nisu spremni poticati različite tjelesne aktivnosti ohrabrujući dijete, najvjerojatnije neće redovito implementirati tjelesne aktivnosti u svojem svakodnevnom radu.

Osim u cjelokupnom stavu statistički značajna razlika utvrđena je između odgojitelja zaposlenih u središtu VPŽ i izvan središta županije u njihovom stavu prema tjelesnim aktivnostima koje djeca provode na manjim visinama ($F(1,59)=15,995$; $p=,000$) sa srednjom veličinom utjecaja (parcijalni $\eta^2=0,213$). Odgojitelji zaposleni u gradu koji je središte županije značajno bi više dopuštali djeci provođenje tjelesnih aktivnosti na malim visinama ($M_{sž}=22,97$, $SD_{sž}=4,151$) nego odgojitelji zaposleni izvan središta ($M_{isž}=18,72$, $SD_{isž}=3,985$). Dakle, odgojitelji zaposleni u vrtićima u središtu županije imaju značajno pozitivniji stav, a time i pogled, na tjelesne aktivnosti koje djeca provode u ravnini s tlom i na visini do 45 cm pa će te aktivnosti djeci više dopuštati od odgojitelja koji su zaposleni izvan središta županije.

Na temelju podataka u tablici 6. može se ustvrditi da će odgojitelji zaposleni u vrtiću u središtu županije u odnosu na odgojitelje zaposlene u vrtićima izvan središta županije značajno više poticati djecu da trče po različitim podlogama, više će djeci dopuštati puzanje u dvorištu ili na nekoj drugoj podlozi koja se nalazi vani na otvorenom, više će im dopuštati da skaču sa stepenice, da trče u zatvorenom prostoru i da trče brzo niz kosinu.

Tablica 4. Vrijednosti *t*-testa odgojitelja zaposlenih u vrtićima u središtu VPŽ ($M_{sž}$) i izvan središta županije ($M_{isž}$) prema tjelesnim aktivnostima koje djeca provode na malim visinama (u ravnini s tlom pa do 45 cm visine)

Aktivnosti na malim visinama	$M_{sž}$	$M_{isž}$	<i>t</i>	df	<i>p</i>	η^2
Treba dopustiti djetetu da slobodno puže po dvorištu ili nekoj drugoj podlozi izvan kuće/stana.	4.11	3.36	3,094	59	,003*	,139
Treba dopustiti djetetu da slobodno trči po kući/stanu.	3.08	2.40	2,244	59	,029*	,078
Puštam dijete da skače sa stepenice.	3.94	2.84	3,916	59	,000*	,206
Dijete treba poticati da trči po različitim podlogama kako bi bilo što spretnije.	4.86	4.48	2,91	35.905	,006*	,190
Nije u redu da dijete skače po krevetu jer bi moglo pasti i ozlijediti se.	3.19	2.48	2,088	59	,041*	,068
Djetetu treba dopustiti da trči brzo niz kosinu.	3.78	3.16	2,125	59	,038*	,071

Legenda: * ($p \leq 0,05$), η^2 - eta kvadrat

Moguće objašnjenje utvrđenih razlika u stavovima odgojitelja zaposlenih u središtu i izvan središta županije bi bilo „da postoji veza vrtića i pravila ponašanja“ (Soini i sur., 2014, str. 9), odnosno u pogledu ravnatelja i stručnih suradnika prema tjelesnim aktivnostima djece. Pogled ravnatelja i stručnih suradnika mogao bi utjecati na oblikovanje pravila vezanih za tjelesnu aktivnost unutar vrtića. Prema tome, očito je da postoje različita pravila ponašanja među odgojiteljima u vrtiću u središtu županije i vrtićima izvan središta županije što općenito utječe na njihov stav prema tjelesnim aktivnostima, ali i na stav prema aktivnostima na manjim visinama. Drugo moguće objašnjenje dobivene razlike može biti fizičke prirode, odnosno kako je sagrađen vrtić te kolika je površina unutarnjeg i vanjskog prostora za igru. Sama zgrada vrtića u gradu koji je središte županije, ali i vanjski prostor oko njega, veći su od ostalih vrtića koji se nalaze izvan središta županije što ujedno omogućava djeci veću slobodu kretanja. Hinkley (2011) navodi da su karakteristike fizičkog okruženja čimbenik koji utječe na fizičku aktivnost djece u vrtiću. Plandowska (2014) je utvrdila da odgojitelji skreću pažnju djeci od fizičke aktivnosti – trčanja - te im predlažu statičku igru (uglavnom djeca sjede za stolom) jer su smatrali da u sobi nema dovoljno mjesta za trčanje. Soini i sur. (2014) su utvrdili da kada su djeca bila u

zatvorenom prostoru vrlo rijetko je zabilježena aktivnost kao što je trčanje, penjanje, vučenje ili guranje. Zbog sigurnosnih je razloga trčanje ili penjanje u zatvorenom prostoru vrlo vjerojatno zabranjeno jer su zatvoreni prostori uglavnom male prostorije s uskim hodnicima (Soini i sur., 2014). Veličina prostora za igru samo je jedan od aspekata koji potencijalno utječe na uključenost djece u tjelesne aktivnosti, dok je još važniji način na koji odgojitelji podupiru te aktivnosti (Little i Sweller, 2014). Veća površina unutarnjeg i vanjskog prostora omogućava veću mogućnost – slobodu - kretanja djece što može utjecati na to hoće li odgojitelji podupirati određene aktivnosti ili neće, ali i na to kakve će stavove imati prema tjelesnim aktivnostima (kakva će pravila i ograničenja postavljati djeci).

Stavovi odgojitelja s obzirom na dob

U tvrđeno je da ne postoji statistički značajna razlika između stavova mlađih (do 45. godina) i starijih odgojitelja (46. godina i više) prema tjelesnim aktivnostima djece (tablica 5.). Prema tome, druga postavljena hipoteza se odbacuje jer ne postoji statistički značajna razlika u stavu prema tjelesnim aktivnostima djece između mlađih i starijih odgojitelja. Može se ustvrditi da se cjelokupan stav prema tjelesnim aktivnostima djece između mlađih i starijih odgojitelja značajno ne razlikuje, kao ni prema aktivnostima na manjim i većim visinama. Odgojitelji različite dobi imaju ujednačene stavove i poglede općenito na tjelesnu aktivnost djece bez obzira u kojem se kontekstu aktivnosti provodile (na malim visinama ili velikim).

Promatrajući razlike na svakoj pojedinoj čestici, *t*-testom je utvrđeno da ni na jednoj čestici ne postoji statistički značajna razlika u stavovima odgojitelja različite dobi. Međutim, uočeno je da bi mlađi odgojitelji više dopuštali gotovo sve aktivnosti na manjim visinama od starijih odgojitelja. Što se tiče aktivnosti na većim visinama, uočena je obrnuta situacija, odnosno stariji odgojitelji bi više dopuštali djeci gotovo sve aktivnosti na većim visinama nego mlađi odgojitelji. Premda ne postoje značajne razlike, stariji odgojitelji bi više dopuštali djeci aktivnosti penjanja na različite objekte u zatvorenom i vani na otvorenom prostoru (tj. općenito aktivnosti koji su vezane za visinu), dok bi mlađi odgojitelji djeci više dopuštali aktivnosti skakanja i puzanja.

Stavovi odgojitelja s obzirom na dužinu radnog iskustva

Treća postavljena hipoteza se prihvaća jer je utvrđeno da postoji statistički značajna razlika između odgojitelja s više (20. god. i duže) i manje radnog iskustva (do 19. god.) u pogledu njihovog cjelokupnog stava prema tjelesnim aktivnostima djece (tablica 5.) sa srednjom veličinom utjecaja (parcijalni $\eta^2=0,101$). Odgojitelji s više i manje radnog iskustva nemaju ujednačen cjelokupan stav prema tjelesnim aktivnostima djece. Odgojitelji s više od 20. godina radnog iskustva ($M_{VRI}=51.50$, $SD=5.891$) imaju općenito pozitivniji stav prema tjelesnim aktivnostima djece u odnosu na odgojitelje s radnim iskustvom do 19. godina ($M_{MRI}=47.48$, $SD=8.722$) što vrlo vjerojatno pokazuje da će djeci više dopuštati, ali i poticati provedbu tjelesnih aktivnosti. Mogući razlog dobivene značajne razlike bi bio u tome što odgojitelji koji su duže zaposleni vjerojatno imaju više praktičnog i teorijskog znanja, što u konačnici može utjecati na njihov pozitivniji stav prema tjelesnim aktivnostima djece. Petrović-Sočo i sur. (2013) utvrdili su da postoji značajna razlika u stavu prema važnosti tjelesne aktivnosti budućih odgojitelja bez ikakvog radnog iskustva i odgojitelja s radnim iskustvom što potkrepljuje rezultate ovog istraživanja.

Statistički značajna razlika između odgojitelja s više (VRI) i manje radnog iskustva (MRI) utvrđena je u njihovom stavu prema tjelesnim aktivnostima koje djeca provode na manjim visinama ($F(1,59)=6,571$; $p=,013$) sa srednjom veličinom utjecaja (parcijalni $\eta^2=,100$), s time da odgojitelji s više radnog iskustva ($M_{VRI}=22.79$, $SD_{VRI}=3.705$) imaju značajno pozitivniji stav prema tjelesnim aktivnostima na malim visinama nego odgojitelji s manje radnog iskustva ($M_{MRI}=19.91$, $SD_{MRI}=4.856$).

Promatrajući pojedinačne razlike, *t*-testom je utvrđeno da na sljedećim česticama postoji statistički značajna razlika: „*Treba dozvoliti djetetu da slobodno trči po kući/stanu*“ ($M_{MRI}=2.39$, $M_{VRI}=3.29$; $t(59)=-3.066$, $p=,003$, $\eta^2=,137$), „*Puštam dijete da skače sa stepenice*“ ($M_{MRI}=3.21$, $M_{VRI}=3.82$; $t(59)=-2,016$, $p=,048$, $\eta^2=,064$), „*Dijete treba poticati da trči po različitim podlogama kako bi bilo što spretnije*“ ($M_{MRI}=4.55$, $M_{VRI}=4.89$; $t(51,584)=-3.025$, $p=,004$, $\eta^2=,150$). U sva tri slučaja bi odgojitelji s više radnog iskustva značajno više poticali djecu da trče po različitim podlogama, da slobodnije trče u zatvorenim prostorima te bi im značajno više dopuštali da skaču sa stepenice u odnosu na odgojitelje s manje radnog iskustva. Uspoređujući srednje vrijednosti na svim česticama, utvrđeno je da bi odgojitelji s manje radnog iskustva više dopuštali djeci tjelesne aktivnosti koje se provode u zatvorenom prostoru, dok bi odgojitelji s više radnog iskustva više dopuštali djeci tjelesne aktivnosti koje se provode vani na otvorenom.

Stavovi odgojitelja s obzirom jesu li ili nisu imali osobno iskustvo ozljede

Četvrta postavljena hipoteza se odbacuje jer je utvrđeno da ne postoji statistički značajna razlika cjelokupnog stava prema tjelesnim aktivnostima djece između odgojitelja koji su imali i koji nisu imali osobno iskustvo ozljede (tablica 5.). Odgojitelji koji su imali i koji nisu imali osobno iskustvo vlastite ozljede imaju međusobno ujednačene stavove i pogled općenito na tjelesne aktivnosti djece. Značajna razlika u cjelokupnom stavu ne postoji, ali uspoređujući srednje vrijednosti, može se vidjeti da odgojitelji koji su imali iskustvo ozljede ($M_{SaO}=49.50$, $SD=6.882$) imaju malo pozitivniji stav od odgojitelja koji nisu imali iskustvo ozljede ($M_{BezO}=49.16$, $SD=8.641$).

Također je utvrđeno da ne postoji statistički značajna razlika u stavu odgojitelja koji su imali i koji nisu imali osobno iskustvo ozljede prema tjelesnim aktivnostima koje djeca provode na manjim visinama (puzanje, trčanje, skakanje) ili u stavu prema aktivnostima na većim visinama (penjanje, saskoci, hodanje). Premda ne postoji statistički značajna razlika, usporedbom srednjih vrijednosti može se vidjeti da odgojitelji koji nisu imali osobno iskustvo vlastite ozljede ($_{BezO}$) imaju pozitivniji stav prema tjelesnim aktivnostima koje djeca provode na većim visinama (na visini višoj od 45 cm) u odnosu na odgojitelje koji su imali iskustvo ozljede ($_{SaO}$) (jedne ili više) ($M_{BezO}=28.19$, $SD_{BezO}=4.792$ vs $M_{SaO}=28$, $SD_{SaO}=4.235$). Obrnuta situacija je prisutna kod stavova prema tjelesnim aktivnostima koje djeca provode na malim visinama (u ravnini s tlom i do visine od 45 cm), odnosno odgojitelji koji su imali iskustvo vlastite ozljede imaju pozitivniji stav prema tjelesnim aktivnostima na malim visinama nego odgojitelji koji nisu imali ozljedu ($M_{SaO}=21.50$, $SD_{SaO}=4.183$ vs $M_{BezO}=20.97$, $SD_{BezO}=4.963$). Odgojitelji s iskustvom vlastite ozljede više će poticati, dopuštati i ohrabrivati djecu u provođenju tjelesnih aktivnosti u ravnini s tlom i na visinama do 45 cm, dok će odgojitelji bez iskustva ozljede više poticati, dopuštati i ohrabrivati djecu u provođenju tjelesnih aktivnosti na visinama višima od 45 cm. Doživljena i proživljena vlastita ozljeda, pa čak i težina ozljede (prijelom, uganuće, iščašenje), ne mijenja pogled i cjelokupan stav odgojitelja prema tjelesnim aktivnostima, ali niti prema aktivnostima koje djeca provode u ravnini s tlom ili na malim visinama. Međutim, iskustvo ozljede bi odgojiteljima bi moglo predstavljati određeni problem kada djeca provode tjelesne aktivnosti na većim visinama. Iako u ovom istraživanju nije utvrđena značajna razlika, pokazalo se da su odgojitelji koji su imali iskustvo vlastite ozljede malo oprezniji te će postavljati više ograničenja i pravila djeci kada provode aktivnosti na većim visinama zbog mogućeg većeg straha i zabrinutosti od nastanka ozljede kod djece.

NEDOSTATAK ISTRAŽIVANJA

Glavni je nedostatak istraživanja taj što je u njemu sudjelovao samo jedan muški odgojitelj (1 vs 60). Hyun i Tyler (1999) proveli su istraživanje u kojem je također sudjelovao samo jedan odgojitelj od ukupno njih 121. Općenito je u predškolskim ustanovama zaposleno više

ženskih odgojitelja nego muških. Hyun i Tyler (1999) navode da je više od 85% odgojitelja žena. Na primjer, u Švedskoj ima oko 6% muških odgojitelja koji rade u vrtićima, a pretpostavka je da taj postotak još i manji u drugim državama (Sandberg i Pramling-Samuelsson, 2005). Prema podacima iz Sustava informacija na tržištu rada Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (2016) u Hrvatskoj su zaposlena 494 muška odgojitelja i 26.088 žena odgojiteljica (1.8% vs 98.2%). Može se zaključiti da je to tipično „žensko“ zanimanje. Rezultati bi možda bili drugačiji da je u istraživanju sudjelovalo više muških odgojitelja. Iveković (2017b) je utvrdio da postoje određene značajne razlike u stavu očeva i majki djece dobi od 0 do 4 godine pa se može pretpostaviti, s obzirom da se radi u oba slučaja o djeci rane i predškolske dobi, kako bi se ta razlika mogla pojaviti i kod odgojitelja različitog spola.

ZAKLJUČAK

Pokazalo se da kod zaposlenih odgojitelja na području Virovitičko-podravške županije njihova dob te jesu li ili nisu imali iskustvo vlastite ozljede značajno ne utječe na razlikovanje njihovog cjelokupnog stava prema tjelesnoj aktivnosti djece, ali ni prema tjelesnim aktivnostima koje djeca provode na malim (u ravnini s tlom i na visini do 45 cm) ili velikim visinama (višima od 45 cm). Na razlikovanje stavova odgojitelja prema tjelesnim aktivnostima djece može značajno utjecati dužina njihovog radnog iskustva i mjesto njihovog zaposlenja, odnosno jesu li zaposleni u vrtiću u gradu koji je glavno središte županije ili su zaposleni u vrtiću u nekom manjem mjestu.

Kakav stav odgojitelji imaju prema tjelesnim aktivnostima reflektira njihov pogled na važnost tjelesne aktivnosti za djecu. Utvrđene razlike stavova odgojitelja vrlo vjerojatno pokazuju kakva pravila postavljaju djeci i tijekom kojih tjelesnih aktivnosti djeci postavljaju više ograničenja. Odgojitelj ima odgovornost pustiti djetetu „susret“ s motoričkim ili tjelesnim izazovima kroz igru i aktivnosti. Odgojitelji bi trebali razumjeti i ohrabrivati djetetovu senzorno-motornu i fizičku igru kako bi potaknuli svu djecu na tjelesne izazove i iskušavanje svojih tjelesnih potencijala (Wyver i sur., 2010). Odgojitelji bi trebali osnaživati djecu u preuzimanju odgovornosti za vlastitu dobrobit (Reunamo, Hakala, Saros, Lehto, Kyhälä i Valtonen, 2014). Unutar ovih okvira djeca trebaju imati potporu dobro educiranih profesionalaca sa znanjem o razvoju djeteta (Wyver i sur., 2010) i važnosti tjelesne aktivnosti za rast i razvoj. Kako rezultat ukupnog stava odgojitelja prema tjelesnim aktivnostima na malim i velikim visinama teži prema većim vrijednostima (asimetrija na desnu stranu), to pokazuje da su odgojitelji s područja Virovitičko-podravške županije profesionalci koji su dobro educirani o važnosti tjelesne aktivnosti, da se stalno stručno usavršavaju i ulažu u svoj profesionalni razvoj, a što je najvažnije, vrlo vjerojatno promišljaju kako ta novostečena znanja ugraditi u svoj svakodnevni rad. S obzirom da odgojitelji s više radnog iskustva imaju značajno pozitivniji stav prema tjelesnim aktivnostima od odgojitelja s manje radnog iskustva, to pokazuje da je važno provoditi implementaciju promoviranja tjelesne aktivnosti odmah na početku profesionalne karijere, tj. u studij budućih odgojitelja, što će im omogućiti da „odmah“ počnu koristiti te principe u svojem svakodnevnom radu, ali i da započnu profesionalnu karijeru sa što pozitivnijim stavom prema promoviranju tjelesne aktivnosti (Cardon, Labarque, Smits i De Bourdeaudhuij, 2009).

LITERATURA

- Beets, W. M., Cardinal, J. B. i Alderman, L. B. (2010). Parental social support and the physical activity-related behaviors of youth: A review. *Health Education & Behavior*, 37(5): 621-644. doi: 10.1177/1090198110363884

- Brown, W. H., Googe, H. S., McIver, K. L. i Rathel, J. M. (2009). Effects of Teacher-Encouraged Physical Activity on Preschool Playgrounds. *Journal of Early Intervention*, 31(2): 126-145. doi: 10.1177/1053815109331858
- Cardon, G., Van Cauwenberghe, E., Labarque, V., Haerens, L. i De Bourdeaudhuij, I. (2008). The contribution of preschool playground factors in explaining children's physical activity during recess. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 5(11): 1-6. doi: 10.1186/1479-5868-5-11
- Cardon, G., Labarque, V., Smits, D. i De Bourdeaudhuij, I. (2009). Promoting physical activity at the pre-school playground: The effects of providing markings and play equipment. *Preventive Medicine*, 48: 335–340. doi:10.1016/j.ypmed.2009.02.013v
- Chakravarthi, S. (2009). *Preschool Teachers' Beliefs and Practices of Outdoor Play and Outdoor Environments*. (Doktorska disertacija). Faculty of The Graduate School: The University of North Carolina, Greensboro. Preuzeto s http://libres.uncg.edu/ir/uncg/f/chakravarthi_uncg_0154d_10074.pdf
- Cosco, N. G. (2006). *Motivation to Move: Physical Activity Affordances in Preschool Play Areas*. (Doktorska disertacija). School of Landscape Architecture, Edinburgh College of Art: Heriot Watt University. Preuzeto s <https://www.era.lib.ed.ac.uk/handle/1842/5904>
- Davies, M. (1997). The teacher's role in outdoor play: preschool teachers' beliefs and practices. *Journal of Australian Research in Early Childhood Education*, 1: 10-20. Preuzeto s <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED408059.pdf>
- Hands, B. P., Parker, H. i Larkin, D. (2002). What do we really know about the constraints and enablers of physical activity levels in young children? 23rd Biennial National/International Conference. Preuzeto s http://researchonline.nd.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1003&context=health_conference
- Hyun, E. i Tyler, M. (1999). Examination of Preschool Teachers' Biased Perception on Gender Differences: 1-36. Preuzeto s <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED429711.pdf>
- Hinkley, T. (2011). *Multidimensional correlates of preschool children's physical activity*. (Doktorska disertacija). Deakin University. Preuzeto s <http://dro.deakin.edu.au/eserv/DU:30036278/hinkley-multidimensionalcorrelates-2011A.pdf>
- Iveković, I. (2017a). Razlike u stavovima odgojitelja i roditelja o igri i tjelesnim aktivnostima djece od 0. do 4. godine; *Školski vjesnik – časopis za pedagoški teoriju i praksu*, 2(66); 270-287.
- Iveković, I. (2017b). Igra i tjelesna aktivnost predškolske djece – usporedba stavova očeva i majki. U: Findak V. (ur.), *Kineziološke kompetencije u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije* (str. 150-156). Zelina: Hrvatski kineziološki savez.
- Little, H. i Sweller, N. (2014). Affordances for Risk-Taking and Physical Activity in Australian Early Childhood Education Settings; *Early Childhood Education Journal*, 43(4):337-345. doi: 10.1007/s10643-014-0667-0
- Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje [NKRPOO] (2014), Republika Hrvatska. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.
- Olesen, L. G., Kristensen, P. L., Korsholm, L. & Froberg, K. (2013). Physical Activity in Children Attending Preschools. *Pediatrics*, 132(5): e1310-e1318. doi: 10.1542/peds.2012-3961
- Plandowska, M. (2014). An outline of the issue of the need for physical activity among preschool children – as exemplified by biaŁa podlaska area. *Polish Journal of Sport and Tourism*, 21(1): 25-29. doi: 10.2478/pjst-2014-0004
- Petrović-Sočo, B., Miljević-Riđički, R. i Šarić, M. (2013). Ispitivanje procjena odgojitelja i studenata odgojiteljskog studija o važnosti zadovoljenja dječjih potreba u ustanovi ranoga odgoja i obrazovanja. *Školski vjesnik: časopis za pedagoški teoriju i praksu*, 62(2-3): 229-252. Preuzeto s <http://hrcak.srce.hr/105322>
- Prskalo, I., Horvat, V. i Hraski, M. (2013). Play and children's kinesiological activities: a precondition for making daily exercise a habit. *Croatian Journal of Education*, 16(1): 57-68. Preuzeto s <http://hrcak.srce.hr/117856>
- Reunamo, J., Hakala, L., Saros, L., Lehto, S., Kyhälä, A. L. & Valtonen, J. (2014). Children's physical activity in day care and preschool, Early Years. *An International Research Journal*, 34(1): 32-48. doi: 10.1080/09575146.2013.843507

- Soini, A., Villberg, J., Sääkslahti, A., Gubbels, J., Mehtälä, A., Kettunen, T. & Poskiparta, M. (2014). Directly observed physical activity among 3-year-olds in Finnish childcare. *International journal of early childhood*, 46(2): 253-269. doi:10.1007/s13158-014-0111-z
- Sustav informacija o tržištu rada – Hrvatski zavod za zapošljavanje (2016). Preuzeto s <http://llcg.dev.teched.hr/ALMIS-Dev/Occupation/EmploymentGender/3320116>
- Wyver, S., Tranter, P., Naughton, G., Little, H. & Sandseter, E. B. H. (2010). Ten ways to restrict children's freedom to play: the problem of surplus safety. *Contemporary issues in early childhood*, 11(3): 263-277. <http://dx.doi.org/10.2304/ciec.2010.11.3.263>

The Attitudes of Kindergarten Educators Toward the Physical Activities of Children

Abstract: The aim of the research was to examine whether the attitudes of educators differ with regard to their place of employment, i.e. work, age, length of work experience, and whether or not they suffered an injury based on the physical activities of children. The research was conducted of 61 educators (60 F, 1 M; M = 43, SD = 11,027).

Factor analysis distinguished two factors - physical activity at lower heights (in the plane with the ground up to 45 cm in height) and physical activity at higher heights (at a height of more than 45 cm). Kindergarten educators working in the center of the county have a significantly more positive overall attitude toward physical activity, but also toward activities performed by children at lower altitudes than educators employed in kindergartens outside the county center. Educators with more work experience have a significantly more positive overall attitude toward physical activity, but also toward activities performed by children at lower heights than educators with less work experience. In conclusion, in the case of employed educators, their age and whether or not they have suffered a personal injury does not significantly affect the differentiation of their attitudes toward the physical activities of children. The length of work experience and the place of their employment can significantly influence the differentiation of educators' attitudes toward the physical activities of children, i.e. whether they are employed in a kindergarten in the city, which is the main center of the county, or in a kindergarten in a village.

Key words: pre-school children; physical activity; comparison of attitudes; preschool upbringing; behavioral rules.

Die Einstellungen der Erzieher zu körperlichen Aktivitäten von Kindern

Zusammenfassung: Ziel der Studie war es zu untersuchen, ob die Unterschiede in den Einstellungen der Erzieher zu den körperlichen Aktivitäten der Kinder vom Ort der Beschäftigung, dem Alter der Erzieher, der Länge ihrer Berufserfahrung und ihrer eigenen Erfahrung von Verletzung abhängt. An der Studie nahmen 61 Erzieher teil (60 W, 1 M; M=43, SD=11.027).

Bei der Faktorenanalyse wurden zwei Faktoren unterschieden: körperliche Aktivität in niedrigeren Höhenlagen (Bodenhöhe und bis zu 45 cm Höhe) und körperliche Aktivität in höheren Höhenlagen (über 45 cm Höhe). ErzieherInnen, die in einem Kindergarten im Zentrum des Bezirks tätig sind, haben insgesamt eine deutlich positivere Einstellung zu körperlichen Aktivitäten sowie zu den Aktivitäten von Kindern in niedrigerer Höhe im Vergleich zu ErzieherInnen, die in Kindergärten außerhalb des Bezirkszentrums beschäftigt sind. ErzieherInnen mit mehr Arbeitserfahrung haben insgesamt eine deutlich positivere Einstellung zu körperlicher Aktivität, aber auch zu den Aktivitäten von Kindern in niedrigeren Höhenlagen als ErzieherInnen mit weniger Berufserfahrung. Zusammenfassend lässt sich sagen, dass das Alter und die eigene Erfahrung einer Verletzung die Einstellung der Erzieher zu körperlicher Aktivität von Kindern nicht wesentlich beeinflusste. Die Unterschiede in den Einstellungen der Erzieher zu körperlichen Aktivitäten werden von der Dauer der Berufserfahrung und dem Ort der Beschäftigung (d.h. größere oder kleinere Stadt) signifikant beeinflusst.

Schlüsselwörter: Vorschulkinder, körperliche Aktivität, Vergleich von Einstellungen, Einrichtungen zur Vorschulerziehung, Verhaltensregeln